[דף מ׳ ע״ב] הקדמה בשעות אלא בירושלים כדאמרי׳ בכתובות" גבי ההוא עובדא דאימיה דרמי בר חמא בגפרא כתבתיהו לגבסי לרמי בר חמא וברמשא כתבתיהו למר עוקבא בר חמא ואוקמיה ביד (ה) רב עוקבא אע״פ שהוא אחרון ומשום הא׳ טעמא אמו בירושלים יתבי דכותבין שעות וכיון אלא פירש לו ראובן לשמעון השעה נמלא אלא זיכהו בכתב זה עד הערב הואיל ולא נתפרש בו שעת שחרית ונמצא שניהם שוין: **יחלוקו**. דספיקא הוא וליכא למימר הכא המוליא מחבירו דאין מ׳ מוחזק (ג) מחבירו: **שודא דדייני**. לאותו שיהא טוה לב הדיינים שהיה הגותן אוהבו או קרובו יותר דוחלי ההוא גמר ואקני לו יתנו את הקרקע ושמא (ג) זכה בעל הקרקע בשלו אבל כשאתה אומר יחלוקו בודאי אחד נטל האמי אלא כדין: **שודא**. לשון הפלכה ירה ביש (שמות טו) [מתרגמינן] שדי בימא ולעיל נמי אימא רב נחמן חלוקה או שודא ואמאי אמר כל דאליס גבר: **פסס**. בב׳ שטרות ליכא למיקס עלה דמלתא היום או למחר שיבא האחד עדים ויעידו זה נכתב ונמסר בבקר וזה בערב הלא אין הקדמה בשעות כמו שפירשנו למעלה וליכא למימר שמא זה נמסר תחלה יום או יומים או חדש ואחר כך נמסר השני לשני דמאחר שנכתבו ביום אחד מסתמא גם ביום אחד נמסרו כמו שמוכיח לשון הכתוב בשטר הלכך רב אמר חולקין ושמואל אמר שודא דדייני דהואיל ואין לברר לעולם הדין עם מי מתחדלין ב״ד בדינן ודינן אותו אבל הכא בהאי קרקע דליכא לא שטר ולא (ד)(עדים) וליכא למיקס עלה דמלתא אם יבאו ויעידו של מי הוא הלכך אין כאן לומר חלוקה ושודא דשמא יבאו עדים ויסתרו את הדין שהרי ב״ד הלכך אין ב״ד נזקקין להם לדון דין שסופו לבא לידי עיוות אלא מניחים אותן וכל דאליס גבר עד שיבאו עדים ויברר הדבר: **ומ״ש**. הא דרב נחמן ממתליף פרה בחמור וכיון שמשך בעל הפרה את החמור נקנית הפרה לבעל החמור בכל מקום שהיא דמעלמא נקנין בחליפין כדתנן בקדושין (דף כח.) כל הנעשה דמיס באחר כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין ולכך אין הדבר ידוע הלך של מי הוא שהרי לא ראה עדיין את פרתו אבל במכירה בדמים לא מלי למינקט דאין מעות קונות ויחזרו בהן ואילו משכה לביתו אחר מתן מעות הו לא מלי מוכר למימר ברשותי ילדה דהא בביתא דלוקח קיימא הלכך נקט חליפין בחמור ופרה ולא דמיס ובפ׳ השולח פריך ונחזי ברשות דמאן קיימא וליהוי אידך המוליא מחבירו עליו הראיה ומשני דקיימא באגם ומכירה נקט גבי שפחה דעבד נקנה בכסף בלא משיכה ומשנתן מעות נקנית לו השפחה בכ״מ שהיא והלכך אין ידוע ברשות מי ילדה שהרי לא ראה אותה הלוקח בשעת מתן מעות: **יחלוקו**. והא הכא דליכא למיקס עלה דמלתא אם יבאו עדים ויעידו ברשות מי ילדה ותפיקו הכי לא תמרין כל דאליס גבר וקניא לרב נחמן: **פסס**. גבי המחליף פרה בחמור לתרוייהו אית להו לברלא דממונא שהפרה והשפחה של שניהם היתה בזה אחר זה וכל אחד ואחד טוען פרתי ושפחתי ילדה ברשותי אי נמי בשעת חליפין ילדה ואין לברר של מי הוא הולך יחלוקו ושודא דדייני ליכא למימר הכא אפי׳ לשמואל דלא שייך למימר אלא גבי מתנה לשנים שיראו ב״ד למי אותה יותר לדידיה גמר ומקני אבל הכא בדרב נחמן שזה אומר של אבותי כו׳: **אי דמר לא דמר**. לא היתה הקרקע של אדם מעולם וי״מ הא׳ ומא׳ שנא מהמחליף כו׳ דאדשמואל פריך דקאמר שודא והכא חזינן יחלוקו ואינה שיטת הגמרא דהא בכתובות בפרק מי שהיה נשוי ורב ושמואל ופריך התם פירכי אחריני ומהכא לא פריך כל שכן הכא דלמרמי אחרב נחמן נקט לה הכא למילתייהו: אם

רב אמר יחלוקו ושמואל אמר *שודא דדייני: דתנם ליכא למיקס עלה דמילתא הבא איכא למיקס עלה דמילתא ומאי שנא מהא *דתנן המחליף פרה בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זה אומר עד שלא מכרתי ילדה וזה אומר משלקחתי ילדה יחלוקו [ג] דתם להאי אית

אם קונה בכסף או בחזקה או בחליפין דאין השטר עומד אלא לראיה מודה רב דלמרמינן שודא דאין לריך שיהא ביכר מתוך עדי החתימה כיון (ה) דאין אלא לראיה לאותו לשון לא פריך מרב הכא דהתם בדין הוא של שניהם כיון דביום אחד נחתמו אלא משמואל פריך ולפר״ת דפי׳ שודא דדייני מה שילה הדיין יעשה אתי שפיר דהכא נמי בזה אומר של אבותי שייך שודא דדייני אבל לפ״ה שמפרש שודא לא שייך שנראה לדיין שהיה אותו יותר קשה דבזה אומר של אבותי לא שייך שודא ויש לתמוה ולפרש שיהא הדיינים למי שנראה אמיתי בדברים יותר (ו) ועוד דלהאי לישנא דמי שהיה נשוי (כתובות דף לד: ותס) דמוקי פלוגתא דרב ושמואל אליבא דר״ת וס״ל לרב דאוקמה עדיפא אתי שפיר דפריך (ז) מרב ואותו לשון הוא עיקר כדמוכח התם מברייתא: **ושמואל** אמר שודא דדייני. הייט כר״ת דאמר עדי מסירה כרתי דלר״מ לא הוה אמר שודא ונראה דהא דאמר (ח) בפרק מי שהיה נשוי (שם) כתב לאחד ומסר לאחר לזה שמסר לו קנה אע״פ שעשה הא׳ נכתב קודם ונראה דהייטו דוקא שנכתבו ביום אחד הלכך הקודם במסירה זכה הואיל ואין ניכר מתוך השטר הא׳ שקדם אבל נכתב בב׳ ימים לזה שנכתב תחלה קנה שניכר מתוך החתימה שזה נכתב משעת חתימה דה״ק אביי בפ״ק דב״מ (דף יג.) עדיו בחתומיו אזיל לו והשתא אתי שפיר דהא שמואל סבר הכא כר״ת ובפ״ק דב״מ דחיק גמרא לאוקומי שמואל כאביי ועוד דבפ׳ זה בורר (סנהדרין דף כח:) גבי הא׳ מתנתא דהוו חתימי עלה תרי ניסי משמע דסבר אביי כר׳ אלעזר דפריך לרב יוסף דקאמר זיל אקנייה בעדי מסירה כר״ת ופריך אביי והא מודה ר״ת במזוייף מתוכו שהוא פסול וזהו דוחק (ט) דאליבא דרב יוסף קאמר ולא לא סבירא ליה: **שודא** דדייני. נראה לר״ת למי שילה הדיין ליתן ולא כפ״ה שיאמרו דעתו של נתן דהא בסוף פ״ק דגיטין (דף יד: ותס ד״ה וכאן) גבי הולך מנה לפלוני (י) קאמר מה שילה שליח יעשה וקרי ליה התם שודא וכפ׳ עשרה יוחסין (קדושין דף עד. ותס ד״ה שודא) נמי אמר נאמן הדיין לומר זה זכיתי וזה חייבתי בד״ת כשבעלי דינין עומדים לפניו אבל אין בעלי דינין עומדים לפניו אינו נאמן ופריך ומיהדר ונילייה ומשני בשודא דדייני ולא כפ״ה אכתי מיהדר לאמוד דעתו של נתן ובהדיא בירושלמי אמר לאיזה מהן שירצה ב״ד להחליט מחליטים וא״ת מ״כ יתן למי שיתן לו שכר וי״ל דכל דיינא דמקבל אגרא לאו דיינא הוא ומה שפר״ח דקבלה בדיבוי דלא אמרינן שודא אלא במקרקעי אין נראה לר״י דהא גבי הולך מנה לפלוני (כ) גבי שליח מייתי לה בספ״ק דגיטין (דף יד: ותס) עוד פירש דדוקא דיין מומחה עשה שודא דהא רב ששת גברא רבה הוה ואמר ליה רב נחמן מר לאו דיינא הוא גביה אימיה דרמי בר חמא (ג) ורב עוקבא בר חמא בפ׳ מי שהיה נשוי (כתובות דף לד:):

ומאי שנא מהא דתנן המחליף פרה בחמור כו׳. אין להוכיח מכאן דהלכה כסומכוס מדפריך מינה דעד כאן לא פליגי עליה התם בהשולח (נ״מ דף ק.) אלא משום דאתיין בחר חזקה דממונא ומוקמינן (מ) בחזקת מרה קמא הא לאו הכי מודו דיחלוקו ובהמוכר את הבית (נקמן דף סג. ותס) גבי האומר תנו חלק לפלוני מנכסי וכו׳ דמייתי מסומכוס ופ״ה דטעמא משום דחלק מספקא ליה אי הוי משהו או פלגא וממון המוטל בספק חולקין מ״כ משמע דהלכה כסומכוס ויש לדחות דטעמא לאו משום ספיקא כדפרש הקונטרס אלא משום דחלק הוי רביע וגראה דאין הלכה כסומכוס אע״ג דבכמה מקומות פסק לן תנא סותיה דהא סבר שמואל כרבנן כדאמרינן בריש הפרה (נ״ק דף מו. ותס) אמר שמואל זו דברי סומכוס אבל חכמים אומרים זה כלל גדול בדין כו׳ משמע זו ולא ס״ל אף על גב דמוכח בפרק בית כור (נקמן דף קס. ותס) דאליבא זו דס״ל ועוד דקאמרינן התם (נ״ק דף מו.) אי נמי זה כלל גדול בדין הוא לכי הא דהמוכר שור לחבירו ומכר לאחר אפי׳ במשמע שור לחבירו אמרינן דהמוליא מחבירו עליו הראיה כ״ש בפלוגתא דסומכוס ורבנן דסבר שמואל המוליא מחבירו ע״ה וכן בפרק השולח (נ״מ דף קג: ותס ד״ה ונא) קאמר דשמואל מספקא ליה אי אפוס לשון ראשון או לשון אחרון ומתניתין (דף קב: ותס) דקתני באחד שסבר מרחק בגיפורי בי״ב אחויים לשנה מדינר זהב ובא מעשה לפני רשב״ג ור׳ יוסי ואמרו יחלוקו את חדש הטבור ומוקי שמואל בבא בתמצא החדש אבל בתחלת החדש כולו למשכיר בסוף חדש כולו לשוכר אלמא סבר כרבנן דאזלי בתר חזקה דלסומכוס בכל עניין יחלוקו ורב נחמן סבר נמי כרבנן דקאמר התם דקרקע בחזקת בעליה קיימא ואפילו בא בסוף החדש כולו למשכיר ואפילו אפיך מיפך ועל כרחך הייט טעמא דסבר כרבנן ומתניתין דהתם אוקי כסומכוס דלא מקשי ליה מתניתין וכרב נחמן קיימא לן בדיני ובהדיא פסקינן כוותיה בפ׳ המקבל (נ״מ דף קי:) גבי ההוא שטרא דהוה כתיב ביה *שניס סתמא ואע״ג דקיימא לן כרשב״ג במשנתנו ה״מ בסתמא אבל (ג) הכא דפליג רב נחמן לא: דרלא

[קדושין עד. ומ״מ]

כ״מ ק.

[ג״ל אגין]

נא א מיי׳ פ״ה מהל׳ זכיה הל׳ ו ופ״כ מהל׳ מלוה הל׳ ג ועי׳ בהגאות סמג עשין סב טוש״ע ח״מ סי׳ רמ סעיף ג וסי׳ קד סעיף ח וסעיף י:

נב ב מיי׳ פ״כ מהל׳ מכירה הל׳ י סמג עשין סב טוש״ע ח״מ סי׳ רכג סעיף א ופל הלוקח הבית הלכה ראשונה:

[נג רב אלפס כתובות פ״ט דף קיו:]:

רבינו גרשום

דרב אמר יחלוקו. שניהן: ושמואל אמר שודא דדייני. כלומר להיכא שתינשה דעת ב״ד שרשא הלוה מחבב טפי להתרא מלוה יחבי׳ לפי שמחבבו יותר הקרוב אותו ולוה מסנו ושיעבד לו קודם לזה (שמושב ליתנו) והא שלו ובתר ב״ד אזלי׳ והכא אמאי אמרי׳ כל דאליס גבר: **התם ליכא למיקס עלה דמלתא**. משום דהנהו תרי שטרי תרוייהו שוין בסמן ובזמן ולא מצי לאחזוקי האי ספי מאידך משי״ה אמר מר יחלוקו ומר אמר שודא דדייני: **אבל הכא** איכא למיקס עלה דמלתא. דכל חד מינייהו מצי מייתי היום ומחר עדים דדידיה היא ולאו דחבריה משום הכי לא אמרי׳ דיחלוקו אלא כל דאליס גבר: **המחליף פרה בחמור**. דאורחא דפרה לחלוף ואורחא דשפחה לזבוני:

הגהות הב״ח

(א) רשב״ם ד״ה ומ״ש מכאן וכו׳ ואוקמיה ביד מר עוקבא: (ב) ד״ה יחלוקו וכו׳ מוחזק יותר מחבירו: (ג) ד״ה שודא דדייני וכו׳ ושמא עתה זכה כל״ל וסד״א עם ד״ה שודא: (ד) ד״ה פסס וכו׳ לא שטר ולא עדי חזקה ולכיכא למיקס: (ה) תוס׳ ד״ה רב וכו׳ דיון דליט אלא לראיה: (ו) בא״ר בדברים יותר ולהוה לישנא כל״ל ותיכם ועוד נמחק: (ז) בא״ר אתי שפיר דפריך אפי׳ מרב: (ח) ד״ה ושמואל וכו׳ דהא דאמר ר״ת בפ׳ מי שהיה: (ט) בא״ר דוחק עומר דאליבא דרב יוסף: (י) ד״ה שודא וכו׳ סוף מנה לפלוני ומת כמשלח קמאר מה: (כ) בא״ר מנה לפלוני מייתי לה כל״ל ותיכות גבי אגין נמחק: (ל) בא״ר דלמי בר חמא ומר עוקבא: (מ) ד״ה ומ״ש וכו׳ ומוקמינן לה בחזקה: (נ) בא״ר אבל סיבא דפליג רב נחמן לא: